

*Баран з об'єднання «Центрлісостепкультура»
Прийшов послухать-оцінить концерт.
І в солов'я дзвінких колоратурах
Почули сразу слухачі...*

баранячий акцент [4:65].

Перші два рядки відразу вводять нас у вельми ймовірну, на жаль, ситуацію, коли некомпетентна особа прийшла оцінювати те, що вона в принципі не може оцінити. Комізм ситуації в зіткненні високого мистецтва і некомпетентності «цінителя», підкреслено назвою об'єднання «Центрлісостепкультура», яке навряд чи має хоч якийсь відношення до музики. У наступних двох рядках автор критикує такі якості, як підлабузництво, догідливість, лакейство, раболіпство, які змушують співака-професіонала втрачати свою гідність, опускатися до «баранячого акценту», щоб догодити високопоставленому барану.

Отже, розглянутий матеріал дозволяє іноземним студентам глибше проникнути в ідейно-естетичний зміст літературного твору, підвищити лексичний запас і поповнити знання про українську культуру.

Література:

1. Деркач Б. А. Українська байка / Борис Андрійович Деркач. – К.: Дніпро, 1983. – 463с.
2. Кречотень В. І. Байки в українській літературі XVII – XVIII ст.: [пам'ятки давньої української літератури] (Володимир Іванович Кречотень. – К.: АН УРСР, 1963. – 200с.
3. Літературознавчий словник - довідник / За ред. Р. Т. Громяка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. – К.: ВЦ "Академія" 2007. – 752с.
4. Перерва А. Полювання без ліцензії. Пародії та епіграми / А. Перерва. – Харків: «Глас», 2003. – 89с.
5. Степанов Н. Л. Русская басня XVIII – XIX вв. / Николай Леонидович Степанов. – Л.: Советский писатель, 1977. – 656с.

Комунікативна компетенція іноземного студента: зміст та структура

Приходько А.М.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

г. Харків, Україна

e-mail: alena_prikhodko_74@mail.ru

Відомо, що основним підходом у навчанні будь-якої іноземної мови є комунікативний підхід. Комунікативної компетенції іноземні студенти набувають при вивченні мови за комунікативним методом, основу якого складає переорієнтація з форми на функцію, з лінгвістичної компетенції на

комунікативну, з мовної правильності на спонтанність та автентичність, тобто природність комунікації. Розглянемо детальніше зміст та структуру комунікативної компетенції іноземного студента, що є основою формування їхньої професійно-комунікативної компетентності.

Перш за все зазначимо, що компетентність – це складне особистісне утворення, що складається зі знань, умінь і навичок, які дозволяють особистості ефективно функціонувати в певній діяльності; а компетенцію у контексті нашого дослідження розглядаємо як знання, вміння та навички з галузей лінгвістики (мовна компетенція, мовленнєва компетенція, соціокультурна та соціолінгвістична компетенції, стратегічна та дискурсивна компетенції).

Поняття «комунікативна компетенція» науковцями визначається переважно як знання, уміння і навички, необхідні особистості для оволодіння мовою (Н. Гез, О. Константинова, Ю. Федоренко, Д. Хаймс та інші).

Комунікативну компетенцію іноземних студентів Т. Дементьєва розглядає як сукупність мотивованих знань, умінь і навичок, необхідних йому для здійснення мовленнєвої діяльності в навчально-професійній сфері. Дослідниця на основі аналізу науково-методичних праць виділяє такі її основні компоненти: мотиваційний, що передбачає розвиток мотивів навчання та прищеплення інтересу до вивчення наукового стилю мовлення; мовний, який пов'язаний з теоретичними знаннями мови, лексико-граматичними навичками і вміннями граматично правильно будувати речення; предметно-мовленнєвий, який забезпечує одержання знань про змістовий бік предмета, удосконалення лексичних умінь, а також монологічного та діалогічного мовлення у навчально-професійній сфері; прагматичний, який зумовлює оволодіння знаннями щодо доцільності вживання відповідних конструкцій, уміннями брати участь у комунікації у зв'язку з намірами і ситуаціями спілкування, нормами мовленнєвого етикету.

Основу комунікативної компетенції іноземних студентів, на думку А. Щукіна, складає комплекс умінь, які дозволяють їм брати участь у

мовленнєвому спілкуванні в його продуктивних та рецептивних видах [3:143]. Дослідник також зазначає, що базується цей вид компетенції на таких компетенціях: лінгвістичній (сукупності знань про систему мови, про правила функціонування одиниць мови в мовленні та здатності користуватися цією системою для розуміння чужих думок та вираження власних суджень в усній чи письмовій формі); мовленнєвої (або соціолінгвістичній) компетенції (здатності користуватися мовою у мовленнєвому акті); соціокультурній (знанні національно-культурних особливостей соціальної та мовленнєвої поведінки носіїв мови, а також способів користуватися такими знаннями в процесі спілкування); соціальної (або прагматичній) компетенції (бажанні та умінні вступати в комунікацію з іншими людьми, здатності орієнтуватися в ситуації спілкування та будувати висловлювання у відповідності до комунікативного наміру мовця та ситуацією); дискурсивній (здатності учня використовувати певні стратегії для конструювання та інтерпретації тексту; знанні особливостей, які притаманні різним типам дискурсів та здатності породжувати дискурси у процесі спілкування); предметній (здатності орієнтуватися у змістовому плані спілкування в певній сфері людської діяльності) [3:143].

Д. Ізаренков виділяє три взаємопов'язаних, базисних складових комунікативної компетенції іноземних студентів: мовну, предметну та прагматичну.

І. Авдєєва до структури комунікативної компетенції іноземних студентів інженерного профілю відносить: когнітивну компетенцію; професійну (набір предметних компетенцій, що базуються на сформованій когнітивно-професійній компетенції), лінгвістичну (текстову); дискурсивну, яка є специфічною для даного виду комунікації [1:23].

Узагальнюючи погляди науковців щодо структури комунікативної компетенції іноземних студентів, виділяємо її базисні складові: мовна (лінгвістична), предметна (когнітивна) та прагматична (соціальна) тощо.

Слушним виявився підхід В. Ніколаєнко щодо питань формування

комунікативної компетенції іноземних студентів у сучасних умовах, що передбачає вироблення навичок та вмінь застосування основних комунікативних стратегій, якими користується суспільство: презентація, маніпуляція, конвенція. Комунікативні стратегії, зазначає науковець, відрізняються за рівнем відкритості, симетрії і способу комунікації: презентаційний тип є пасивною комунікацією; маніпуляційний – активною комунікацією, конвенціональний – інтерактивною комунікацією. Основними засобами для презентації є послання, для маніпуляції – повідомлення, для конвенції – діалог. Включення даних комунікативних стратегій у процес фахової підготовки іноземних студентів, на думку автора, дозволяє моделювати різні професійні ситуації, наприклад: презентація рекламного проекту, лекція (презентаційна стратегія), дискусія, круглий стіл, ток-шоу (конвенціональна стратегія), рольові ігри (маніпуляційна стратегія) [2: 184–185].

Отже, комунікативна компетенція іноземних студентів є комплексним утворенням, набором базисних компетенцій, сформованість яких дозволяє йому орієнтуватися у навчально-професійній та побутовій сферах спілкування, що забезпечує активність включення їх у комунікацію, правильність і доречність побудови зв'язних висловлювань, а також сприяє виробленню вмінь використовувати основні комунікативні стратегії.

Література:

1. Авдеева И. Б. Инженерная коммуникация как самостоятельная речевая культура : когнитивный, профессиональный и лингвистический аспекты (теория и методика обучения русскому языку как иностранному). – М.: Изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2005. – 369 с.
2. Ніколаєнко В. В. Компетентнісний підхід до формування російськомовних комунікативних умінь іноземних студентів / В. В. Ніколаєнко // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. – Вип.22. – 2013. – С. 178-186.
3. Щукин А. Н. Обучение иностранным языкам. Теория и практика: учеб. пособ. [для преподавателей и студентов] / А. Н. Щукин. – М.: Филоматис, 2004. – 408 с.